

Ἱερὰ Μονή Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ

Ἱερὰ Μονή Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ

Εἰς τὸ τρίγωνον, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἀνάμεσον τοῦ κόλπου τοῦ Σουέζ καὶ τῆς Ἀκαμπα καθὼς καὶ τῆς ἐρήμου Τίχ ἀπλώνονται ὅχι μόνο ἐρημικαὶ ἐκτάσεις ἀλλὰ καὶ ἀπρόσιτα ὄρη. Εἰς τὴν ἄγονον αὐτὴν χερσόνησον, ἐντύπωσιν προκαλοῦν οἱ ὀνομαστοὶ ὄρεινοὶ ὄγκοι, τὸ Ὅρος Σινᾶ (2.244 μ.), τὸ ὄρος τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης (2.602), τὸ Σερμπάλ, τὸ Οὐμ Σωμάρ καὶ αὐτὸ τῆς Ἀγίας Ἐπιστήμης. Μέσω αὐτῆς τῆς ἐρήμου ὠδήγησε ὁ Μωϋσῆς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν εἰς τὴν ἐπιστροφὴν πρὸς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Δέον ἦτο νὰ ξεπεράσῃ ὅλα τὰ ἐμπόδια ὑπερνικῶν τοὺς ἐχθροὺς «Ἀμαληκίτας», νομάδες τῆς Ἀραβίας, οἱ ὁποῖοι τότε τοὺς ἐπολεμοῦσαν συνεχῶς.

Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Σινᾶ, κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ὁ Μωϋσῆς ἔλαβε ἀπὸ τὸν Θεὸν τὰς δέκα ἐντολάς. Εἰς τὸν ἔρημον αὐτὸν τόπον ἐσυναντήθη ξανὰ ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος. «Κατέβη δὲ Κύριος ἐπὶ τοῦ Ὁρους τοῦ Σινᾶ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους ... τοῦ Θεοῦ» Ἐξοδ.31,18. Ἔτσι, ἡ ἄνυδρος καὶ ἄγονος αὐτὴ ἔρημος γίγνεται τόπος ἱερὸς καὶ ἅγιος διὰ ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα, ἀναδεικνύουσα μεγάλα ἠθικὰ ἀναστήματα. Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης εἶναι ἡ ἱστορικὴ Ἱερὰ Μονὴ Σινᾶ, ἡ ὁποία ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, ὁ ὁποῖος ἀποδέχεται αἶτημα τῶν Σιναϊτῶν καὶ κτίζει μαγαλοπρεπὴ ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν μάλιστα περιβάλλει μὲ ἰσχυρὸν τεῖχος, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς θέσιν νὰ προφυλάσῃ τοὺς μοναχοὺς ἀπὸ ἐπιδρομὰς τῶν Ἀγαρηνῶν. Ὁ Ναὸς εἶναι ρυθμοῦ τρικλίτου Βασιλικῆς, διαθέτει νάρθηκα καὶ αἱ διαστάσεις φθάνουν τὰ 40 μ. μῆκος καὶ 19,20 μ. πλάτος. Εἰς τὰς διαστάσεις αὐτὰς περιλαμβάνονται καὶ τὰ παρεκκλήσια ὀπίσω ἀπὸ τὸ καθολικὸν, ἥτοι τῆς Ἀγίας Βάτου, τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου, καὶ τῶν Ἀγίων Σιναϊτῶν Πατέρων. Ὁ κύριος ναὸς τοῦ καθολικοῦ ἐσωτερικῶς εἶναι 25 μέτρα μῆκος καὶ 12 μέτρα πλάτος. Ἡ ἀρχαία ξυλίνη στέγη τοῦ καθολικοῦ ἐσκεπάσθη μὲ ὀριζόντιον ξύλινον φάτνωμα, τὸ ὁποῖον κατεσκευάσθη τὸν 18ον αἰῶνα ἐπὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου Β΄ τοῦ Κρητός. Εἰς τοὺς πλαῖνοὺς τοίχους ἀνοίγονται δυὸ σειραὶ ἀπὸ ὀκτὼ δίλοβα παράθυρα καὶ ἐπτὰ ὀρθογώνια. Τὸ ἱερὸν βῆμα εὐρίσκεται εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον ἀπὸ τὸ δάπεδον τοῦ κυρίως ναοῦ καὶ χωρίζεται ἀπὸ αὐτὸ μὲ τέμπλον, εἰς τὰ θωράκια εἶναι μαρμάρινον, ἐνῶ εἰς τὸ ἐπάνω μέρος εἶναι ξυλόγλυπτον. Κατεσκευάσθη τὸ 1612 ἐπὶ Ἀρχιεπισκόπου Λαυρεντίου, εἰς τὸ Σιναϊτικὸν Μετόχιον τῆς Κρήτης.

Ὁραιόταται εἶναι αἱ ξυλόγλυπται πύλαι τοῦ κυρίως Ναοῦ ἀπὸ κέδρους τοῦ Λιβάνου, τῶν ὁποίων ἡ ἀρχικὴ κατασκευὴ γίγνεται εἰς τὸν 6ον αἰῶνα. Αἱ πύλαι ἐξάλλου τοῦ νάρθηκος κατεσκευάσθησαν ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων τοῦ 12ου αἰῶνος. Ἀπὸ τὰς ἐπιγραφάς, αἱ ὁποῖαι διεσώθησαν μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῆς Θεοδώρας καὶ διαπιστώνεται ὅτι ὁ τοῖχος καὶ ὁ Ναὸς ἐκτίσθησαν τὸ 577 μ.Χ μετὰ τὸν θάνατον τῆς αὐτοκράτειρος. Ἀπὸ τὰς ἐπιγραφὰς ἐπίσης μανθάνουμε ὅτι ἀρχιτέκτων τοῦ φρουρίου καὶ τοῦ καθολικοῦ ἦτο ὁ Στέφανος Αἰλίστος ἀπὸ τὴν Αἰλά, τὸ σημερινὸ Εἰλάτ.

Τὸν 7ον καὶ 8ον αἰῶνα, ἡ Μονὴ τοῦ Σινᾶ ἐπέρασε ἀπὸ μεγάλους κινδύνους καὶ βαθεῖαν κρίσιν λόγῳ κυρίως τῆς Ἀραβικῆς κατακτήσεως. Ἀναφέρεται ὅτι ὅταν ὁ Σουλτάνος Σελῆμ ὁ Α΄ κατέλαβε τὴν Αἴγυπτον καὶ τὸ Σινᾶ τὸ 1517, εἶδε τὸν Ἀχτιναμὲ τοῦ Μωάμεθ, τὸν ἐπῆρε μαζί του καὶ ἄφησε ἀντίγραφον εἰς τοὺς Σιναΐτας Πατέρας. Ἀπὸ τὸν 11ον αἰῶνα ἄρχεται νέα περίοδος διὰ τοὺς Σιναΐτας μοναχοὺς. Ἡ μεταφορὰ λειψάνων τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης εἰς τὴν Γαλλίαν αὐξάνει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Εὐρωπαίων χριστιανῶν διὰ τὴν ἀσφάλειαν, ἀνεξαρτησίαν τῶν μοναχῶν καὶ τὴν προστασίαν τῆς Μονῆς ἀνὰ τὸν κόσμον, Αἴγυπτον, Παλαιστίνην, Συρίαν, Κρήτην, Κύπρον, Κωνσταντινούπολιν. Τὴν ἐποχὴν τῆς φραγκοκρατίας εἰς τὴν Συρίαν οἱ Σταυροφόροι ἵδρυσαν εἰδικὸν Τάγμα Σιναϊτῶν, μὲ σκοπὸν τὴν προστασίαν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τῆς Μονῆς. Οἱ Πάπες μὲ διάφορα διατάγματα ἐπροστάτευσαν κατὰ καιροὺς τὰ δικαιώματα τῆς Μονῆς: Ὁ Πάπας Ὑνῳριος ὁ 3ος τὸ 1217, ὁ Γρηγόριος ὁ 10ος (1271-1276), ὁ Βενέδικτος ὁ 12ος τὸ 1338, ὁ Ἰννοκέντιος ὁ 6ος τὸ 1360 κ.ἄ. Οἱ Δόγηδες τῆς Βενετίας μὲ ἐπίσημα ἔγγραφα τοὺς ρυθμίζουν τὴν στάσιν τῶν δουκῶν τῆς Κρήτης ἔναντι τῶν σιναϊτικῶν μετοχίων ἀπαλλάσσοντες αὐτὰ ἀπὸ φορολογίας καὶ ἀποδίδοντες δικαιοσύνην ὑπὲρ τῶν σιναϊτικῶν συμφερόντων. Παρὰ τὸ ὅτι τὸ Σινᾶ εὕρισκετο εἰς μουσουλμανικὴν περιοχὴν, ἐν τοῦτοις μεγάλη καὶ συχνὴ ἦτο ἡ ἐπικοινωνία καὶ ἡ σύνδεσις τοῦ μὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὁ Ἐμμανουὴλ Κομνηνός, ὁ Μιχαὴλ Παλαιολόγος ἀλλὰ καὶ Πατριάρχαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως ἔδειξαν ἔμπρακτον ἐνδιαφέρον διὰ τὰ ζητήματα τοῦ μοναστηρίου. Ἄλλωστε, ἡ συχνὴ ἐπικοινωνία Σινᾶ καὶ αὐτοκρατορίας μέσῳ σπουδαίων προσωπικοτήτων ὅπως ὁ Ἅγιος Γεώργιος ὁ Ἀρσελᾶς, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης, ὁ συγγραφεὺς τῆς Κλίμακος, ὁ Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης, φανερῶναι τὴν πνευματικὴν γέφυραν, ἡ ὁποία συνδέει τὰ δύο κέντρα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τοῦρκοι Σουλτάνοι, ὁ Σελῆμ ὁ Α΄ καὶ ὁ Σουλεῖμὰν ὁ Μεγαλοπρεπὴς ἐξέδωσαν προνόμια, τὰ ὁποῖα πολλὰς φορὰς ἐβοήθησαν τὸ Σινᾶ νὰ ἀποκτήσῃ μεγάλην οἰκονομικὴν δύναμιν καὶ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τελωνειακοῦς φόρους. Τὸ 1798 ὅταν ὁ Ναπολέων κατέλαβε τὴν Αἴγυπτον ὕστερον ἀπὸ παράκλησιν τῶν Σιναϊτῶν ἔλαβε ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ τῶν μοναστηρίου καὶ τὴν γύρω περιοχὴν. Μὲ τὸ «Ἀσφαλιστήριον Ἐγγραφόν» τοῦ ἐνίσχυσεν καὶ ἐστερέωσε τὴν αὐτονομίαν τῆς Μονῆς τοῦ Σινᾶ καὶ τῆς περιοχῆς ἀναγνωρίζων παλαιότερας οἰκονομικὰς παραχωρήσεις. Τὸ Σινᾶ ἔγινε ἰδιαιτέρως γνωστὸν εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ τὴν διάδοσιν τῆς φήμης ἀλλὰ καὶ τῆς εὐλαβείας διὰ τὴν Ἀγίαν Αἰκατερίνην.

Σημαντικὸν ρόλον διεδραμάτισεν ὁ Συμεὼν ὁ Μεταφραστής, ὁ ὁποῖος τὸν 10ον αἰῶνα γράφων διὰ τὸ μαρτύριον τῆς Ἀγίας καὶ Καλλινίκου Μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Αἰκατερίνης συνέβαλε ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ βίου τῆς Ἀγίας. Ἡ σοφὴ κόρη εἶχε σπουδάσει ὅλας τὰς ἐπιστήμας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φιλοσοφίαν, ἱατρικὴν, ρητορικὴν, μαθηματικά, ἀστρονομίαν, μουσικὴν καὶ φυσικὴν. Ἡ ἀριστοκρατικὴ τῆς καταγωγὴ, τὸ κάλλος τῆς, ἡ ἐκπληκτικὴ διὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μόρφωσις καὶ τὸ ἥθος τῆς δὲν τὴν ἐμπόδισαν νὰ γνωρίσῃ «Τὸν Νυμφίον τῶν ψυχῶν», τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ νὰ βαπτισθῇ χριστιανή. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διωγμῶν, τὴν περίοδον τοῦ Μαξιμιανοῦ, ἀρχαὶ 4ου αἰῶνος, ἡ Ἀγία κατηγόρησε δημοσίως τὸν αὐτοκράτορα διὰ τὰς θυσίας εἰς τὰ εἰδῶλα ὁμολογοῦσα ἀφόβως τὴν πίστιν τῆς. Ὁ αὐτοκράτωρ ἔδωκε ἐντολὴν εἰς πεντήκοντα σοφοὺς νὰ συζητήσουν δημοσίως, προκειμένου νὰ ἀνατρέψουν τὰ χριστιανικά της ἐπιχειρήματα. Ἡ προσπάθειά τους ἐναυάγησε καὶ πολλοὶ σοφοί, ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὸ στενὸν περιβάλλον τοῦ αὐτοκράτορος, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν. Ὅταν ἡ πειθὼ ἀπέτυχε, ὁ Μαξιμιανὸς κατέφυγε εἰς τὸ μαρτύριον. Διέταξε νὰ κατασκευάσουν

τροχοὺς καὶ νὰ τοποθετηθοῦν καρφιά καὶ μύται μαχαιριῶν εἰς τὸν καθένα ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ κατὰ τὸ φρικαλέον μαρτύριον ἡ Ἁγία ἄντεξε, δὲν ὑπέκυψε καὶ δι' αὐτὸ στρατιώτης τὴν ἀποκεφάλισε.

Νωρίς, τὸ ἔτος 1231, κατεσκευάσθη λάρναξ ἀπὸ μάρμαρον, ὅπου ἐναπέθεσαν τὸ λείψανόν της. Τὸ ἔτος 1688 ἡ παλαιὰ μαρμάρινος λάρναξ ἀντικατεστάθη μὲ ἀργυρῇ, δῶρον τῶν τσάρων τῆς Ρωσίας, ἀλλὰ τὰ λείψανά της παρέμειναν εἰς τὴν παλαιὰν λειψανοθήκην. Τὰ Προσκυνητάρια τοῦ Σινᾶ σώζονται εἰς δέκα χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα κατανέμονται εἰς ἕξ μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὡς ἑξῆς: Τρία τῶν Ἰβήρων, ἀπὸ δύο εἰς τὴν Μεγίστην Λαύραν καὶ Κουτλουμουσίου καὶ ἀπὸ ἓν εἰς τὰς μονὰς Διονυσίου, Ξηροποτάμου καὶ Δοχειαρίου. Τὰ χειρόγραφα εἶναι μικροῦ σχήματος καὶ χρονολογοῦνται εἰς τοὺς 16ον καὶ 17ον αἰῶνας καὶ χαρακτηρίζονται ὡς σύμμικτοι κώδικες μὲ ποικίλον περιεχόμενον. Εἰς τὴν πλεινότητά τους τὰ κείμενα τῶν ἐν λόγῳ Προσκυνηταρίων ξεκινοῦν τὰς περιγραφὰς τους μὲ τὸν γεωγραφικὸν προσδιορισμὸν τοῦ Ὄρους Σινᾶ καὶ τῆς ἀποστάσεώς τους ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Ἱερουσαλὴμ, καθὼς καὶ μὲ τὴν ἀναφορὰν ὅτι εἰς αὐτὸ εἶδε ὁ Μωυσῆς τὴν Ἁγίαν Βάτον ἐντὸς τῶν φλογῶν, χωρὶς ὅμως νὰ καίγεται. Εἰς τὴν συνέχειαν περιγράφουν μὲ ἀναλυτικὸν τρόπον τὴν Μονὴν τοῦ Σινᾶ, τὴν ὁποίαν ἔκτισε ὁ γνωστὸς αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἰουστινιανὸς (527-565). Ἀρχίζουν μὲ τὸ μολυβοσκέπαστον καθολικὸν της, τὸ ὁποῖον στηρίζεται εἰς δώδεκα κίονας καὶ τὸ Ἅγιον βῆμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάρχει τὸ περίφημον ψηφιδωτὸν τῆς Μεταμόρφωσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Κατόπιν περνοῦν εἰς τὸ τέμπλον ἢ εἰκονοστάσιον, εἰς τὸ ὁποῖον σώζονται αἱ ἑξῆς εἰκόναι: α) Τοῦ Χριστοῦ ὡς Μεγάλου Ἀρχιερέως, β) τῆς Παναγίας, γ) τοῦ Μωϋσῆ δ) τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης. Τὸ δεύτερον μέρος κλείνει μὲ τὴν μνείαν τῆς μαρμαρίνου λάρνακος τοῦ λειψάνου τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ ἱεροῦ βήματος, ἡ ὁποία ἀναδίδει ἅγιον μύρον καὶ εὐωδιάζει.

Εἰς τὴν συνέχειαν, γίνεται λόγος διὰ τὰ τρία κανδήλια τῆς ἁγίας τραπέζης, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἁγίας Βάτου, διὰ τὴν θαυματουργικὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἡ ὁποία ὠμίλησε κάποτε εἰς ἓνα μοναχόν, διὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου ἐκ δεξιῶν ἢ ἐξ ἀριστερῶν τῆς Ἁγίας Βάτου καὶ διὰ τὸ πηγάδι τοῦ προφήτου Μωϋσῆ, τὸ ὁποῖον σώζεται ἔξωθεν τοῦ καθολικοῦ. Μνημονεύονται ἐνσωματωμένως εἰς τὸ καθολικὸν καὶ τὰ ἕξ παρεκκλήσια. Ἀκολουθεῖ ἐπίσης ἡ περιγραφή τῆς Ἁγίας Κορυφῆς τοῦ Σινᾶ εἰς τὴν ὁποίαν ὀδηγοῦν πέτρινα σκαλοπάτια. Κατονομάζονται μὲ τὴν σειρὰν οἱ ναοὶ τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων καὶ τοῦ Δαυΐδ, καθὼς καὶ ἡ πέτρα τοῦ Μωϋσῆ καὶ τὸ σπήλαιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος.

Ἐπίσης περιγράφεται ἡ ἔρημος τῆς Ραϊθοῦ, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς ἀπόστασιν «δυὸ ἡμερῶν διάστημα» ἀπὸ τὸ Σινᾶ. Ἐκεῖ περιγράφονται τὰ ἀλμυρὰ ὕδατα, αἱ δώδεκα πηγαὶ τῶν ὕδατων, καὶ ἄλλα ἀξιοθέατα. Ἀκόμα, ἀναφέρονται ἐν μοναστήριον ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος καὶ τὸ σιναϊτικὸν μετόχιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὰς κυρίας ἀφηγήσεις, εἰς ὀρισμένα χειρόγραφα περιγράφονται κάποιαι περιοχαί, πόλεις καὶ κάστρα τῆς Αἰγύπτου. Εἰς ἄλλα ἐπίσης χειρόγραφα κατονομάζονται αἱ πόλεις τῆς Ἱερουσαλὴμ, Γάζας, Λύδδας, καὶ Ἰόππης. Εἰς ἄλλα ἐπίσης καταγράφονται καὶ τὰ θαύματα, τὰ ὁποῖα συνέβησαν εἰς τὸ Σινᾶ. Εἰς τὰς ἰδίας, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας βιβλιοθήκας τοῦ Ἁγίου Ὄρους, σώζεται ἀκόμη εἰς ἀριθμὸς χειρογράφων, τὰ ὁποῖα σχετίζονται μὲ τὸ ὄρος Σινᾶ, χωρὶς ὅμως νὰ τὸ περιγράφουν.

Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ εἶναι ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ, Φαράν καὶ Ραϊθῶ, ὅστις διοικεῖ αὐτὴν μετὰ τῆς Ἱερᾶς

Συνάξεως τῶν Πατέρων. «Οἱ συγκροτοῦντες αὐτὴν Μοναχοὶ δὲν ἔχουν προορισμὸν μόνον τὴν πραγμάτων τοῦ μοναχικοῦ ἰδεώδους. Εἶναι συνάμα καὶ διακονηταὶ καὶ φύλακες ἱεροῦ Προσκυνήματος, ὅπως εἶναι καὶ οἱ τοῦ Τάγματος τῆς Ἀγιοταφίτικῆς Ἀδελφότητος».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου χειροτονεῖται ἐν Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.